

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
36020295	IES Mestre Landín	Marín	2023/2024

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Educación secundaria obrigatoria	Lingua galega e literatura	3º ESO	3	105

Réxime

Réxime xeral-ordinario

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	3
3.1. Relación de unidades didácticas	5
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	5
4.1. Concrecións metodolóxicas	14
4.2. Materiais e recursos didácticos	14
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	14
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	15
5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes	17
6. Medidas de atención á diversidade	17
7.1. Concreción dos elementos transversais	18
7.2. Actividades complementarias	19
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	19
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	21
9. Outros apartados	22

1. Introducción

A presente programación de Lingua e literatura galega fai referencia ao curso de 3º de ESO do Instituto Mestre Landín de Marín, para o curso académico 2023-24.

Canto ao instituto, este sitúase no barrio de San Xulián, unha zona periférica ás aforas do núcleo urbano, afastado de servizos e con escasas dotacións municipais ou comerciais. Do punto de vista sociolingüístico, a lingua de uso habitual predominante entre o alumnado é a lingua castelá, cando menos no centro, aínda que moitos e moitas recoñecen que falan galego nas súas casas ou contexto familiar. O noso alumnado caracterízase, en liñas xerais, polos seguintes trazos:

a) O rendemento académico é medio-baixo en xeral. Unha porcentaxe importante do alumnado dedica pouco tempo ao estudo e á realización das tarefas, o que orixina serias diferenzas no rendemento entre os discentes. A actitude atinxente á aprendizaxe é moi diversa e está condicionada, nomeadamente, polo ambiente familiar e as amizades.

b) Nalgúns casos, apréciase que os pais e as nais se implican pouco no seguimento dos estudos dos seus fillos e fillas e, daquela, non lles reforzan de modo suficiente as condutas relacionadas coa iniciativa da vontade e o esforzo, e, consecuentemente, co estudo e a realización das tarefas, coa repercusión negativa que isto implica no rendemento académico destes estudantes.

c) No alumnado dos primeiros cursos concéntranse a maioría de medidas correctivas. Son bastante reticentes a mellorar a súa conduta: resistencia ao traballo, escaso interese pola aprendizaxe e comportamentos que dificultan o desenvolvemento das clases.

d) Un número significativo de alumnos/as amosan pouco interese pola lectura e o esforzo intelectual, o que provoca neles un vocabulario pobre que, á súa vez, dificulta a comprensión lectora, pechando un círculo vicioso que non é fácil de romper.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Describir e apreciar a diversidade lingüística do mundo a partir do recoñecemento das linguas do alumnado e a realidade plurilingüe e pluricultural da Península Ibérica, analizando a orixe e o desenvolvemento sociohistórico das súas linguas (e, máis concretamente, a do portugués, catalán e éuscaro), e as características das principais variedades dialectais do galego, para favorecer a reflexión interlingüística, combater os estereotipos e prexuízos e valorar a devandita diversidade como fonte de riqueza cultural.	1-5	2-3				1-2		1-3
OBX2 - Comprender e interpretar textos orais e multimodais recollendo o sentido xeral e a información máis relevante, identificando o punto de vista e a intención do emisor e valorando a súa fiabilidade, a súa forma e o seu contido, para construír coñecemento, formar opinión e ampliar as posibilidades de gozo e de lecer.	2	2	1	2-3	4	3		

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX3 - Producir textos orais e multimodais con coherencia e fluidez e co rexistro adecuado, atendendo ás convencións propias dos diferentes xéneros discursivos, e participar en interaccións orais con actitude cooperativa e respectuosa, tanto para construír coñecemento e establecer vínculos persoais como para intervir de maneira activa e informada en diferentes contextos sociais.	1-3-5	2	1	2-3		2	1	
OBX4 - Comprender, interpretar e valorar textos escritos, con sentido crítico e diferentes propósitos de lectura recoñecendo o sentido global e as ideas principais e secundarias, identificando a intención do emisor, reflexionando sobre o contido e a forma e avaliando a súa calidade e fiabilidade para dar resposta ás necesidades e aos intereses comunicativos diversos e para construír coñecemento.	2-3-5	2	4	1	4	3		
OBX5 - Producir textos escritos e multimodais coherentes, cohesionados, adecuados e correctos atendendo ás convencións propias do xénero discursivo elixido, para construír coñecemento e para dar resposta de maneira informada, eficaz e creativa a demandas comunicativas concretas.	1-3-5		1	2-3	5	2		
OBX6 - Seleccionar e contrastar información procedente de diferentes fontes de maneira progresivamente autónoma, avaliando a súa fiabilidade e pertinencia en función dos obxectivos de lectura e evitando os riscos de manipulación e desinformación, e integrala e transformala en coñecemento para comunicala desde un punto de vista crítico e persoal e, ao mesmo tempo, respectuoso coa propiedade intelectual.	3			1-2-3-4	4	2	3	
OBX7 - Seleccionar e ler de maneira autónoma obras diversas como fonte de pracer e coñecemento, configurando un itinerario lector que evolucione en canto á diversidade, complexidade e calidade das obras e compartir experiencias de lectura para construír a propia identidade lectora e para gozar da dimensión social da lectura.	1-4			3	1			1-2-3
OBX8 - Ler, interpretar e valorar obras ou fragmentos literarios do patrimonio galego, portugués e universal, utilizando unha metalinguaxe específica e mobilizando a experiencia biográfica e os coñecementos literarios e culturais que permitan establecer vínculos entre textos diversos e con outras manifestacións artísticas, para conformar un mapa cultural, ampliar as posibilidades de gozo da literatura e crear textos de intención literaria.	1-4					1		1-2-3-4

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX9 - Mobilizar o coñecemento sobre a estrutura da lingua e os seus usos e reflexionar de maneira progresivamente autónoma sobre as eleccións lingüísticas e discursivas, coa terminoloxía axeitada, para desenvolver a conciencia lingüística, aumentar o repertorio comunicativo e mellorar as destrezas tanto de produción oral e escrita coma de recepción crítica.	1-2	2	1-2		5			
OBX10 - Pór as propias prácticas comunicativas ao servizo da convivencia democrática, da resolución dialogada dos conflitos e da igualdade de dereitos de todas as persoas, utilizando unha linguaxe non discriminatoria e desterrando os abusos a través da palabra para favorecer un uso non só eficaz, senón tamén ético e democrático, da linguaxe.	1-5	3		3	3	1-2-3		

Descrición:

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	Do medievo ao séc. XVII	Analizamos a lingua e a literatura medieval ao tempo que practicamos a oralidade.	33	35	X		
2	Do galego medio ao presente	Analizamos a lingua e literatura dos S.XVII-XIX ao tempo que practicamos a oralidade e a escrita.	33	30		X	
3	O galego do futuro	Analizamos a literat actual e a reflexión sociolingüística, e practicamos as destrezas lingüísticas en todos os ámbitos.	34	40			X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	Do medievo ao séc. XVII	35

Crterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.2 - Valorar criticamente o contido e a forma de textos de certa complexidade avaliando a súa calidade e fiabilidade, así como a eficacia dos procedementos lingüísticos empregados.	Indica trazos que confiren a un texto carácter formal ou culto		
CA3.3 - Ler de maneira autónoma textos seleccionados en función dos propios gustos, intereses e necesidades e deixar constancia do progreso do propio itinerario lector e cultural explicando os criterios de selección das lecturas, as formas de acceso á cultura literaria e a experiencia da lectura.	Entende textos literarios apropiados ao nivel	PE	40
CA4.1 - Incorporar procedementos básicos para enriquecer os textos, atendendo a aspectos discursivos, lingüísticos e de estilo, con precisión léxica e corrección ortográfica e gramatical, valorando o dominio do sistema fonético-fonolóxico, o uso do léxico tradicional e as construcións morfosintácticas máis xenuínas (infinitivo persoal, dativo de solidariedade etc).	Coñece sinónimos e variedade de repertorio léxico e gramatical para evitar repeticións		
CA1.1 - Recoñecer e valorar, a partir da explicación sobre o desenvolvemento histórico do galego e do portugués, as semellanzas e diferenzas entre as dúas linguas, identificando e contrastando algúns dos seus trazos morfolóxicos máis salientables e ampliando o repertorio léxico básico en lingua portuguesa.	Coñece algúns trazos básicos do portugués		
CA2.6 - ocalizar, seleccionar e contrastar información de maneira progresivamente autónoma procedente de diferentes fontes calibrando a súa fiabilidade e pertinencia en función dos obxectivos de lectura, adoptando un punto de vista crítico e respectando os principios de propiedade intelectual.	A partir de textos, escolma información e crea sínteses	TI	60
CA2.7 - Adoptar hábitos de uso crítico, seguro, sustentable e saudable das tecnoloxías dixitais con relación á procura e á comunicación da información, reflexionando sobre as posibles manipulacións presentes nas canles de transmisión da información.	A partir de textos lidos e a análise da súa intencionalidade comunicativa		
CA3.1 - omprender e interpretar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor de textos escritos e multimodais de certa complexidade que respondan a diferentes propósitos de lectura, realizando as inferencias necesarias e con diferentes propósitos de lectura.	Entende textos de dificultade media		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Desenvolvemento sociohistórico da lingua galega e portuguesa. - Desenvolvemento de nocións básicas do portugués. Semellanzas e diferenzas morfolóxicas entre o galego e o portugués. Ampliación do vocabulario de uso cotián. As relacións históricas e políticas entre Galicia e Portugal. - Xéneros discursivos desde o punto de vista produción, comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais.

Contidos

- Xéneros discursivos propios do ámbito educativo (explicación, exposición...).
- Procesos de produción, comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais.
- Comprensión oral: sentido global do texto e relación entre as súas partes, selección e retención da información relevante. A intención do emisor. Detección de usos discriminatorios da linguaxe verbal e non verbal. Valoración da forma e do contido do texto.
- Recoñecemento e uso discursivo dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais.
- Mecanismos de cohesión. Conectores textuais distributivos, de orde, contraste, explicación. Mecanismos de referencia interna, gramaticais e léxicos (nominalizacións e hiperónimos de significado abstracto).
- Uso coherente das formas verbais nos textos. Recoñecemento e utilización do infinitivo flexionado e do futuro de subxuntivo. Contextos de uso.
- Corrección lingüística e revisión ortográfica e gramatical dos textos. Uso de dicionarios, de manuais de consulta e de procesadores de texto e correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital.
- Os signos de puntuación como mecanismo organizador do texto escrito. A súa relación co significado.
- Lectura autónoma. Implicación na lectura de obras de forma progresivamente autónoma a partir dunha selección de textos variados e reflexión sobre os textos lidos e sobre a propia práctica da lectura.
- Criterios e estratexias para a selección de obras variadas que inclúan autoras e autores galegos e, en menor medida, do ámbito lusófono a partir da utilización autónoma da biblioteca escolar e pública dispoñible.
- Participación activa en actos culturais vinculados co circuíto literario e lector.
- Toma de conciencia e verbalización dos propios gustos e identidade lectora.
- Lectura guiada. Lectura de obras e fragmentos relevantes da literatura do patrimonio literario galego e mostras do lusófono inscritas en itinerarios temáticos ou de xénero, que atravesan épocas, contextos culturais e movementos artísticos.
- Estratexias de utilización de información sociohistórica, cultural e artística básica para construír a interpretación das obras literarias.
- Relación e comparación dos textos lidos con outros textos orais, escritos ou multimodais, con outras manifestacións artísticas e culturais e coas novas formas de ficción en función de temas, tópicos, estruturas e linguaxes. Elementos de continuidade e d
- Estratexias para interpretar obras e fragmentos literarios a partir da integración dos diferentes aspectos analizados e atendendo aos valores culturais, éticos e estéticos presentes nos textos, con especial atención ás lecturas que promovan a defensa do
- Lectura expresiva, dramatización e recitación dos textos atendendo aos procesos de comprensión, apropiación e oralización implicados.
- Creación de textos a partir da apropiación das convencións da linguaxe literaria e en referencia a modelos dados (imitación, transformación, continuación etc.).
- Elaboración de conclusións propias sobre o funcionamento do sistema lingüístico cunha linguaxe específica a partir da observación, comparación e clasificación de unidades comunicativas e do contraste entre linguas.
- Relación entre os esquemas semántico e sintáctico das oracións coordinadas. Observación e transformación de enunciados de acordo con estes esquemas e uso da terminoloxía sintáctica necesaria.

UD	Título da UD	Duración
2	Do galego medio ao presente	30

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.5 - Planificar a redacción de textos escritos e multimodais sinxelos, atendendo á situación comunicativa, ao destinatario, ao propósito e á canle, presentando, despois da súa revisión, un texto final coherente, cohesionado e co rexistro axeitado.	O texto non presenta incorreccións, é coherente, formalmente ordenado.	PE	70
CA2.8 - Revisar os textos propios de maneira progresivamente autónoma e facer propostas de mellora argumentando as mudanzas a partir da reflexión metalingüística coa metalinguaxe específica e identificar e aclarar algúns problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	Os traballos escritos teñen unha estrutura definida e adaptada ao contexto formal		
CA3.2 - Valorar criticamente o contido e a forma de textos de certa complexidade avaliando a súa calidade e fiabilidade, así como a eficacia dos procedementos lingüísticos empregados.	Oralidade, entendemento dos textos traballados na clase		
CA3.3 - Ler de maneira autónoma textos seleccionados en función dos propios gustos, intereses e necesidades e deixar constancia do progreso do propio itinerario lector e cultural explicando os criterios de selección das lecturas, as formas de acceso á cultura literaria e a experiencia da lectura.	Proba de lectura onde demostre que se realizou e o seu entendemento cabal		
CA3.4 - Compartir a experiencia da lectura en soportes diversos relacionando o sentido da obra coa propia experiencia biográfica, lectora e cultural.	Parte da proba de lectura e do comentario achegado		
CA3.5 - Explicar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico, atendendo á configuración e á evolución dos xéneros e subxéneros literarios.	Entende os textos no seu contexto		
CA4.1 - Incorporar procedementos básicos para enriquecer os textos, atendendo a aspectos discursivos, lingüísticos e de estilo, con precisión léxica e corrección ortográfica e gramatical, valorando o dominio do sistema fonético-fonolóxico, o uso do léxico tradicional e as construcións morfosintácticas máis xenuínas (infinitivo persoal, dativo de solidariedade etc).	Utiliza ocasionalmente trazos cultos do idioma e progresivamente os incorpora ás producións		
CA4.2 - Revisar os textos propios de maneira progresivamente autónoma e identificar e aclarar algúns problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	Nivel medio ESO		
CA1.4 - Elaborar traballos de investigación de maneira progresivamente autónoma en diferentes soportes sobre diversos temas de interese académico, persoal ou social partindo da información seleccionada.	Presenta o traballo e cumpre as indicacións de extensión e formalidade	TI	30

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.1 - omprender e interpretar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor de textos escritos e multimodais de certa complexidade que respondan a diferentes propósitos de lectura, realizando as inferencias necesarias e con diferentes propósitos de lectura.	Oralidade, entendemento ao nivel. Proba de lectura		
CA4.3 - Explicar e argumentar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor, así como os seus efectos no receptor, utilizando o coñecemento explícito da lingua e a metalinguaxe específica.	1/2 oralidade		
CA4.4 - Formular xeneralizacións sobre algúns aspectos do funcionamento da lingua a partir da observación, a comparación e a transformación de enunciados, así como da formulación de hipóteses e a procura de contraexemplos, utilizando a metalinguaxe específica e consultando de maneira progresivamente autónoma dicionarios, manuais e gramáticas en distintos formatos.	1/2 Oralidade		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Elaboración de traballos de investigación relacionados coa diversidade lingüística. - Xéneros discursivos desde o punto de vista produción, comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. - Secuencias textuais básicas, con especial atención ás expositivas. - Propiedades textuais: coherencia, cohesión e adecuación. - Xéneros discursivos propios do ámbito persoal: a conversación, con especial atención aos actos de fala que implican controversia co interlocutor (a discrepancia, a queixa, a orde, a reprobación). - Xéneros discursivos propios do ámbito social. Redes sociais e medios de comunicación. Etiqueta dixital e ris-cos de desinformación, noticias falsas, manipulación e vulneración da privacidade na Rede. Análise da imaxe e dos elementos paratextuais dos texto - Procesos de produción, comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. - Comprensión oral: sentido global do texto e relación entre as súas partes, selección e retención da información relevante. A intención do emisor. Detección de usos discriminatorios da linguaxe verbal e non verbal. Valoración da forma e do contido do texto - Interacción oral e escrita de carácter informal e formal: cooperación conversacional e cortesía lingüística. Es-coita activa, asertividade e resolución dialogada dos conflitos. - Comprensión lectora: sentido global do texto e relación entre as súas partes. A intención do emisor. Detección de usos discriminatorios da linguaxe verbal e icónica. Valoración da forma e do contido do texto. - Produción escrita: planificación, textualización, revisión e edición en diferentes soportes. Corrección gramatical e ortográfica. Propiedade léxica. Usos da escritura para a organización do pensamento: toma de notas, esquemas, mapas conceptuais, definici - Alfabetización mediática e informacional: procura e selección da información con criterios de fiabilidade, calidade e pertinente; análise, valoración, reorganización e síntese da información en esquemas propios e transformación en coñecemento; comunica - Recoñecemento e uso discursivo dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais.

Contidos

- Mecanismos de cohesión. Conectores textuais distributivos, de orde, contraste, explicación. Mecanismos de referencia interna, gramaticais e léxicos (nominalizacións e hiperónimos de significado abstracto).
- Uso coherente das formas verbais nos textos. Recoñecemento e utilización do infinitivo flexionado e do futuro de subxuntivo. Contextos de uso.
- Corrección lingüística e revisión ortográfica e gramatical dos textos. Uso de dicionarios, de manuais de consulta e de procesadores de texto e correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital.
- Os signos de puntuación como mecanismo organizador do texto escrito. A súa relación co significado.
- Lectura autónoma. Implicación na lectura de obras de forma progresivamente autónoma a partir dunha selección de textos variados e reflexión sobre os textos lidos e sobre a propia práctica da lectura.
- Criterios e estratexias para a selección de obras variadas que inclúan autoras e autores galegos e, en menor medida, do ámbito lusófono a partir da utilización autónoma da biblioteca escolar e pública dispoñible.
- Participación activa en actos culturais vinculados co circuíto literario e lector.
- Toma de conciencia e verbalización dos propios gustos e identidade lectora.
- Expresión da experiencia lectora utilizando progresivamente unha metalinguaxe específica. Apropriación dos textos lidos a través de distintas formas de recreación.
- Mobilización da experiencia persoal, lectora e cultural para establecer vínculos de maneira argumentada entre a obra lida e aspectos da actualidade, así como con outros textos e manifestacións artísticas e culturais.
- Estratexias para a recomendación das lecturas en soportes variados ou ben oralmente entre iguais, enmarcando de maneira básica as obras nos xéneros e subxéneros literarios.
- Lectura guiada. Lectura de obras e fragmentos relevantes da literatura do patrimonio literario galego e mostras do lusófono inscritas en itinerarios temáticos ou de xénero, que atravesan épocas, contextos culturais e movementos artísticos.
- Estratexias de construción compartida da interpretación das obras a través de conversas literarias, coa incorporación progresiva da metalinguaxe específica.
- Relación e comparación dos textos lidos con outros textos orais, escritos ou multimodais, con outras manifestacións artísticas e culturais e coas novas formas de ficción en función de temas, tópicos, estruturas e linguaxes. Elementos de continuidade e d
- Estratexias para interpretar obras e fragmentos literarios a partir da integración dos diferentes aspectos analizados e atendendo aos valores culturais, éticos e estéticos presentes nos textos, con especial atención ás lecturas que promovan a defensa do
- Lectura expresiva, dramatización e recitación dos textos atendendo aos procesos de comprensión, apropiación e oralización implicados.
- Creación de textos a partir da apropiación das convencións da linguaxe literaria e en referencia a modelos dados (imitación, transformación, continuación etc.).
- Elaboración de conclusións propias sobre o funcionamento do sistema lingüístico cunha linguaxe específica a partir da observación, comparación e clasificación de unidades comunicativas e do contraste entre linguas.
- Recoñecemento da lingua como sistema e das súas unidades básicas tendo en conta os diferentes niveis: o son e sistema de escritura, as palabras (forma e significado) e a súa organización no discurso (orde das palabras, compoñentes das oracións ou conxio
- Distinción entre a forma (categoría gramatical) e a función das palabras e consolidación dos procedementos léxicos (afixos) e sintácticos para a mudanza de categoría. A coordinación.
- Procedementos de adquisición e formación de palabras. Reflexión sobre as mudanzas no seu significado, as relacións semánticas entre palabras e os seus valores denotativos e connotativos en función do contexto e do propósito comunicativo.
- Estratexias de uso progresivamente autónomo de dicionarios e manuais de gramáticas, en formato físico ou electrónico, para obter información gramatical básica.

UD	Título da UD	Duración
3	O galego do futuro	40

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.2 - Valorar a lingua catalá, analizando as súas características máis básicas para coñecer e comprender a realidade lingüística de España.	Coñecer algúns aspectos do catalán	PE	70
CA1.3 - Identificar e cuestionar prexuízos e estereotipos lingüísticos adoptando unha actitude de respecto e valoración da riqueza cultural e lingüística a partir da análise da diversidade lingüística do centro escolar e da contorna social próxima e da exploración e reflexión sociolingüística sobre os fenómenos de contacto entre linguas.	Identificar prexuízos, a súa orixe e valorar argumentos para a súa superación		
CA2.4 - Comprender, valorar criticamente e interpretar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor de textos escritos e multimodais de certa complexidade que respondan a diferentes propósitos de lectura, realizando as inferencias necesarias e avaliando a súa calidade e fiabilidade, así como a eficacia dos procedementos lingüísticos empregados.	Entende textos de certa complexidade sen grandes problemas de comprensión e sabe interpretar polo contexto aquelas partes que presenten dificultades		
CA2.9 - Identificar e desterrar os usos discriminatorios da lingua, os abusos a través da palabra e os usos manipuladores da linguaxe partindo da reflexión e da análise dos elementos lingüísticos, textuais e discursivos utilizados, así como dos elementos non verbais da comunicación.	Identifica o propósito dun texto e detecta dobres intencións		
CA3.1 - omprender e interpretar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante e a intención do emisor de textos escritos e multimodais de certa complexidade que respondan a diferentes propósitos de lectura, realizando as inferencias necesarias e con diferentes propósitos de lectura.	Discrimina o importante das ideas secundarias ou de apoio á tese principal		
CA3.2 - Valorar criticamente o contido e a forma de textos de certa complexidade avaliando a súa calidade e fiabilidade, así como a eficacia dos procedementos lingüísticos empregados.	Entende cando un texto ten calidade e cando é básica.		
CA3.3 - Ler de maneira autónoma textos seleccionados en función dos propios gustos, intereses e necesidades e deixar constancia do progreso do propio itinerario lector e cultural explicando os criterios de selección das lecturas, as formas de acceso á cultura literaria e a experiencia da lectura.	Le unha obra de lectura da súa elección		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.6 - Establecer de maneira progresivamente autónoma vínculos argumentados entre os textos lidos e outros textos escritos, orais ou multimodais, así como con outras manifestacións artísticas e culturais en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe e valores éticos e estéticos, mostrando a implicación e a resposta persoal do lector na lectura.	Relaciona textos de intencionalidade semellante		
CA3.7 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e coa axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, a partir da lectura de obras ou fragmentos significativos en que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	Desenvolve unha creación literaria adaptada ao nivel		
CA4.1 - Incorporar procedementos básicos para enriquecer os textos, atendendo a aspectos discursivos, lingüísticos e de estilo, con precisión léxica e corrección ortográfica e gramatical, valorando o dominio do sistema fonético-fonolóxico, o uso do léxico tradicional e as construcións morfosintácticas máis xenuínas (infinitivo persoal, dativo de solidariedade etc).	Progresa e amplía o seu repertorio lexical		
CA2.1 - Comprender e valorar o sentido global, a estrutura, a información máis relevante en función das necesidades comunicativas e a intención do emisor en textos orais e multimodais de certa complexidade de diferentes ámbitos, analizando a interacción entre os diferentes códigos e avaliando a súa calidade, a súa fiabilidade e a idoneidade da canle utilizada, así como a eficacia dos procedementos comunicativos empregados.	Identificar a existencia de distintos niveis intratextuais		
CA2.2 - Realizar exposicións orais de certa extensión e complexidade con diferente grao de planificación sobre temas de interese persoal, social e educativo axustándose ás convencións propias dos diversos xéneros discursivos, con fluidez, coherencia e cohesión e co rexistro adecuado en diferentes soportes, utilizando de maneira eficaz recursos verbais e non verbais.	Realizar a exposición atendendo ás pautas de mínimo contido, extensión e corrección.	TI	30
CA2.3 - Participar de maneira activa e adecuada en interaccións orais informais e en situacións orais formais de carácter dialogado, mantendo actitudes de escoita activa e estratexias de cooperación conversacional e de cortesía lingüística.	Mantén a conversa en galego cuns mínimos de corrección e progresivo avance		
CA2.10 - Utilizar estratexias para a resolución dialogada dos conflitos procurando consensos, tanto no ámbito persoal coma no educativo e no social.	Mantén a orde nos debates, fala cando lle toca		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Análise da propia biografía e da diversidade lingüística do alumnado do centro e da localidade.

Contidos

- Valoración e comprensión das principais características do catalán e das súas variantes.
- Desenvolvemento da reflexión sociolingüística. Exploración e rexeitamento de prexuízos e estereotipos lingüísticos. Os fenómenos do contacto entre linguas: bilingüismo, diglosia, préstamos, interferencias.
- Xéneros discursivos desde o punto de vista produción, comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais.
- Procesos de produción, comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais.
- Comprensión oral: sentido global do texto e relación entre as súas partes, selección e retención da información relevante. A intención do emisor. Detección de usos discriminatorios da linguaxe verbal e non verbal. Valoración da forma e do contido do texto
- Produción oral formal: planificación e procura de información, textualización e revisión. Adecuación á audiencia e ao tempo de exposición. Elementos non verbais. Trazos discursivos e lingüísticos da oralidade formal.
- Recoñecemento e uso discursivo dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais.
- A expresión da subxectividade en textos de carácter expositivo. Identificación e uso das variacións das formas deícticas (fórmulas de confianza e cortesía) en relación coas situacións de comunicación.
- Recursos lingüísticos para adecuar o rexistro á situación de comunicación. Procedementos explicativos básicos. Aposición.
- Mecanismos de cohesión. Conectores textuais distributivos, de orde, contraste, explicación. Mecanismos de referencia interna, gramaticais e léxicos (nominalizacións e hiperónimos de significado abstracto).
- Uso coherente das formas verbais nos textos. Recoñecemento e utilización do infinitivo flexionado e do futuro de subxuntivo. Contextos de uso.
- Corrección lingüística e revisión ortográfica e gramatical dos textos. Uso de dicionarios, de manuais de consulta e de procesadores de texto e correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital.
- Os signos de puntuación como mecanismo organizador do texto escrito. A súa relación co significado.
- Lectura autónoma. Implicación na lectura de obras de forma progresivamente autónoma a partir dunha selección de textos variados e reflexión sobre os textos lidos e sobre a propia práctica da lectura.
- Criterios e estratexias para a selección de obras variadas que inclúan autoras e autores galegos e, en menor medida, do ámbito lusófono a partir da utilización autónoma da biblioteca escolar e pública dispoñible.
- Participación activa en actos culturais vinculados co circuíto literario e lector.
- Toma de conciencia e verbalización dos propios gustos e identidade lectora.
- Lectura guiada. Lectura de obras e fragmentos relevantes da literatura do patrimonio literario galego e mostras do lusófono inscritas en itinerarios temáticos ou de xénero, que atravesan épocas, contextos culturais e movementos artísticos.
- Relación e comparación dos textos lidos con outros textos orais, escritos ou multimodais, con outras manifestacións artísticas e culturais e coas novas formas de ficción en función de temas, tópicos, estruturas e linguaxes. Elementos de continuidade e d
- Estratexias para interpretar obras e fragmentos literarios a partir da integración dos diferentes aspectos analizados e atendendo aos valores culturais, éticos e estéticos presentes nos textos, con especial atención ás lecturas que promovan a defensa do
- Lectura expresiva, dramatización e recitación dos textos atendendo aos procesos de comprensión, apropiación e oralización implicados.
- Creación de textos a partir da apropiación das convencións da linguaxe literaria e en referencia a modelos dados (imitación, transformación, continuación etc.).
- Elaboración de conclusións propias sobre o funcionamento do sistema lingüístico cunha linguaxe específica a partir da observación, comparación e clasificación de unidades comunicativas e do contraste entre linguas.
- Diferenzas relevantes e interseccións entre a lingua oral e a lingua escrita atendendo a aspectos sintácticos, léxicos e pragmáticos.

4.1. Concrecións metodolóxicas

A metodoloxía será fundamentalmente activa, as explicacións teóricas serán o soporte para a elaboración dun amplo número de actividades por parte do alumnado. Tentarase que a participación oral de todos/as os/as alumnos/as sexa o máis frecuente posible, dentro das limitacións impostas polo elevado índice alumno/a-profesor/a; aínda así, tentarase alternar a corrección escrita dos exercicios, para poder avaliar o traballo e corrixir os erros (de xeito que o alumnado poida facer unha revisión daquilo en que necesitará mellorar) coa corrección oral, entre todos, de xeito que se potenciará a participación e o uso oral da lingua. Tamén se poderá recorrer á autoavaliación, que lle permitirá ao alumnado non só ser máis consciente dos seus erros e así rectificalos, senón comprender mellor a avaliación como algo fundamental no proceso de ensino- aprendizaxe. Tanto no atinxente ao alumnado como, no seu caso, ao profesorado, poderase favorecer o traballo en equipo; no caso do profesorado, co obxecto de proporcionar un enfoque multidisciplinar. Se en todas as materias a lectura é un factor fundamental, na nosa éo especialmente e en todo tipo de soportes e formatos; en relación con isto último, promoverase o uso das TIC como recurso metodolóxico eficaz. Procurarase que as actividades dean como resultado a aprendizaxe de máis dunha competencia á vez.

No relativo aos materiais, amais dos recursos dispoñibles no proxecto E-dixgal, poderán utilizarse todos aqueles que o/a profesor/a considerar útiles, desde fotocopias e outros materiais impresos a material audiovisual diverso, amais das TIC (fundamentalmente internet), as cales axudarán o alumnado a elaborar parte do material e, alén diso, ensinaranlle a seleccionar información interesante e a rexeitar a que non o sexa, ensinándolle, alén diso, a facer un uso consciente e maduro delas.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Libro de lectura: Europa Express, Andrea Maceiras
Libro de lectura: Diario violeta de Carlota, Gema Lienas
Libro de lectura: Corredora, María Reimóndez

Traballaremos coa ferramenta EDIXGAL, completados con material propio do profesor. Utilizaremos os fondos da biblioteca, dicionarios e ferramentas TIC como correctores, editores de texto e son.

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

Dedicaranse as primeiras sesións do curso a realizar a avaliación inicial, que permitirá comprobar o nivel de cada grupo para organizar o currículo axeitándose ás súas características. Os procedementos que se utilizarán para avaliar o alumnado consistirán nunha proba escrita con estrutura similar á das probas escritas que se programen para o curso:

- comprensión e elaboración textual.
- léxico-semántica.
- lingua e sociedade.
- gramática.
- ortografía.
- literatura.

Con estes procedementos de avaliación inicial, poderá comprobar o grao de coñecementos cos que o alumnado inicia o curso. Trátase dunha avaliación inicial de especial importancia.

En función dos resultados obtidos, adoptaranse as seguintes medidas:

- Do punto de vista colectivo, reforzaranse os contidos e estándares cuxos resultados resulten insuficientes.

- Do punto de vista individual, reforzaranse a cada alumno/a que non chegue ou que non supere o nivel medio, de ser o caso, coas medidas de atención á diversidade contempladas na programación e con actividades especificamente elaboradas para eles.

A avaliación do alumnado baséase en dous elementos:

- O traballo diario, a participación activa nas clases e a correcta expresión oral da lingua.
- Os exames ou probas escritas.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Pesos dos instrumentos de avaliación por UD:

Unidade didáctica	UD 1	UD 2	UD 3	Total
Peso UD/ Tipo Ins.	33	33	34	100
Proba escrita	40	70	70	60
Táboa de indicadores	60	30	30	40

Criterios de cualificación:

A avaliación será sumativa, procesual e continua; no caso de que o alumnado non alcance os obxectivos mínimos fixados, existirá unha proba global final en xuño.

Para obter unha avaliación trimestral positiva, o alumnado deberá acadar un mínimo de 5 puntos nunha cualificación numérica de 0 a 10. Aplicarase o criterio do redondeo da seguinte maneira: se o primeiro decimal é igual ou inferior a 6, a nota redondéase á baixa, ou sexa, un 5´60 quedará en 5. Pola contra, se o primeiro decimal é igual ou superior a 7, a nota redondéase á alza, ése a dicir, un 5´70 será un 6. Este criterio de redondeo será aplicado tanto nas notas finais das avaliacións ordinarias como nas probas extraordinarias. Nestas cualificacións trimestrais, reflectirase a media de diversos parámetros:

- 1) Probas escritas (1 como mínimo por avaliación): 60%
- 2) Control de lectura: A lectura dos libros acordados como obrigatorios: 10%
- 3) Oralidade: O emprego da lingua galega na clase, coa debida corrección, tanto nas intervencións diarias como nas exposicións orais: 20%
- 4) A participación activa nas clases, o traballo diario na aula, a actitude e a puntualidade na entrega de exercicios: 10%

A puntuación mínima do apartado 1 (probas escritas) para chegar ao aprobado será de 3 puntos e non se poderá sumar a puntuación dos apartados 2, 3 e 4, se o alumnado non acada este mínimo.

Na convocatoria ordinaria de xuño, no concernente á nota final do curso, no caso de o/a alumno/a ter aprobadas as tres avaliacións, aplicarase o cálculo da media ponderada en que se lle outorgará un valor dun 25% á primeira avaliación, un 35% á segunda e un 40% á terceira. No caso de non superar algunha ou todas as avaliacións, a nota que se terá en conta para o cálculo será a das probas e actividades de recuperación (sempre en caso de resultar superior á do trimestre).

Para aprobar o curso, a media final debe ser igual ou superior a 5. Non obstante, a nota final do curso será calculada redondeando á alza a partir do sexto decimal e á baixa en caso contrario.

Algunhas consideracións sobre as probas escritas (ou outros traballos escritos):

a) Deberán ser presentadas a tinta de bolígrafo azul ou negra, e nunca con lapis. Non se permite o uso de correctores.

As probas entregadas a lapis serán devoltas sen corrixir e a súa cualificación será de 0.

b) As respostas con letras riscada ou en que a letra resulte confusa (letra sobre letra, acentos minúsculos...), non se valorarán.

c) Os traballos voluntarios (p.ex. lecturas voluntarias para mellorar a cualificación) que non cumpran enteiramente as

especificacións indicadas con antelación, ou que sexan entregados fóra de prazo, serán devoltos sen corrixir. Polo tanto, a súa cualificación será de 0.

Ex: traballo voluntario que inclúa resumo extenso do libro e valoración persoal: se só inclúe unha das partes será devolto cun 0.

d) Os traballos que sexan entregados sucios, engurrados ou ausentes dunhas normas de decoro básicas non se cualificarán.

e) Tanto nas probas escritas como nas orais valorarase a corrección lingüística.

f) No caso de detectar unha actitude fraudulenta durante a realización das probas ou nos traballos de investigación (falar cando non se debe, utilizar materiais non autorizados, copiar respostas das probas ou traballos doutros compañeiros ou compañeiras...) por parte dalgún alumno ou alumna, a cualificación da dita proba será de 0.

g) A duración do exame será dunha sesión lectiva, ampliable se o/a profesor/a o considerase necesario. En todas as probas escritas, os/as profesores/as indicarán a puntuación de cada pregunta. (Movido para aquí)

Todos estes procedementos son coñecidos polo alumnado dende o inicio de curso, a través da información directa por parte da profesora correspondente e van estar, dentro da presente programación, na páxina web do centro.

2) Libro de lectura

No relativo ao libro de lectura e/ou outras propostas de lectura, cada profesor/a realizará unha proba na que se demostre a lectura e comprensión da obra, valorando a corrección, a claridade, a coherencia, a capacidade de síntese e crítica, etc. A súa puntuación será de 1 punto.

3) Oralidade

O emprego da lingua galega na clase, coa debida corrección, tanto nas intervencións diarias como nas exposicións orais. A súa puntuación será 2 puntos.

4) Participación activa nas clases, traballo diario na aula, actitude, puntualidade na entrega de exercicios, traballos e tarefas. A súa puntuación será 1 punto.

A correcta ortografía e a presentación serán valoradas ao longo do curso, de xeito que se penalizarán os erros ata un máximo de 2 puntos, segundo o seguinte criterio: faltas moi graves: 0,20 puntos; faltas graves: 0,10 puntos; faltas leves: 0,05 puntos.

A falta de coherencia e cohesión dun texto é máis difícil de establecer de modo xenérico porque non hai un indicador como o til ou grafía que nos permita baremalo, pero a redacción coherente é tan importante ou máis que a ortografía polo que poñeremos especial énfase neste aspecto e será un requisito imprescindible para que un exame sexa cualificado positivamente. Un exame mal presentado, con caligrafía ilexible ou redacción incorrecta tamén será penalizado cun máximo de 2 puntos (penalización máxima por este apartado).

A comprobación da falta de orixinalidade de calquera traballo entregado polo alumnado implicará a anulación do mesmo e será cualificado con 0 puntos.

Reitérase a prohibición de usar o móbil nas clases e nos exames.

A nota da avaliación resultante da suma das anteriores poderá ser modificada en sentido positivo coa lectura de libros voluntarios, do seguinte xeito:

- Poderase sumar ata 1 punto como máximo neste apartado; ése a dicir, ata dous libros voluntarios (0,5 puntos por cada un), acreditados a través dunha proba oral ou escrita, consonte o criterio docente. Esta puntuación sumaráse á nota da avaliación só a aqueles alumnos/as que obtivesen unha nota igual ou superior aos 3 puntos nas probas escritas.

Asistencia aos exames

A asistencia aos exames é obrigatoria e a ausencia só pode ser xustificada cun certificado oficial (médico, xudicial etc.) Non se aceptarán os xustificantes imprecisos que non veñan refrendados por unha institución oficial. O alumnado que non se presente ao exame nas datas fixadas poderá realizar o dito exame na proba final ou cando o/a profesor/a o considere oportuno.

Criterios de recuperación:

Antes de rematar a terceira avaliación, o 25 de xuño, día no que terá lugar a avaliación final, o alumnado que non teña superados os obxectivos programados na materia para o curso até ese momento, terá a posibilidade de realizar unha proba e/ou actividades de recuperación. Serán no mes de xuño e nela/s deberá examinarse ou recuperar a avaliación ou avaliacións que teña suspensas. Pódese dar a circunstancia de que un alumno ou alumna teña que presentarse a esa proba ou realizar algunha tarefa cunha única avaliación suspensa, con dúas ou con todo o curso. Estas probas serán valoradas sobre 10 e servirán para calcular a media do curso. Serán propostos para promocionar aqueles/as alumnos/as que obteñan unha media de 5 ou superior unha vez realizado o redondeo (á alza a partir da sexta décima).

5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes

Co obxecto de facilitarlle ao alumnado a superación das materias pendentes pertencentes ao noso departamento, incorporaremos na presente programación didáctica un plan de traballo, no cal se fará constar o grao mínimo de adquisición dos estándares, os criterios para a superación desta materia de contidos progresivos e as actividades de seguimento, recuperación e avaliación.

Cómpre citarmos que se contempla o dereito do alumnado a realizar no mes de maio e no mes de xuño unha proba final da materia pendente. Non obstante, en ningún caso o procedemento para a avaliación do alumnado poderá limitarse ao establecemento das probas finais. Farase un seguimento das e dos estudantes, co fin de avaliarmos de forma continua os seus progresos.

Programa de reforzo para a superación da materia pendente.

Procederase do seguinte xeito:

1) Realizarase un seguimento exhaustivo da materia progresiva co profesorado correspondente ao curso no que se atope matriculado durante o ano 2023-2024.

2) O alumnado de pendentes realizará diferentes tipos de traballos propostos polo departamento e valorados pola profesora ou profesor que imparta no grupo, entre os que figurarán dous caderniños de actividades. Estes realizaranse ao longo da 1ª, 2ª e 3ª avaliación e fixarase unha data de entrega con suficiente antelación.

Cada caderno terá un peso, sobre a nota final, do 30% (3 puntos por caderno).

Se o/a alumno/a o precisar, unha vez ao mes reuniremonos cos devanditos alumnos e alumnas para comprobar como vai o seu traballo, atender dúbidas etc.

3) Unha vez entregados (e corrixidos) estes dous cadernos, o/a profesor/a encargado/a do curso en cuestión, establecerá unha cualificación, que non poderá exceder o 60% do peso da nota final (3 puntos por caderno; nota máxima de 6 puntos). Se a avaliación for positiva, a materia quedará recuperada sen necesidade de probas finais, e así se fará constar na avaliación e acta de pendentes correspondente. Se o alumnado quixer mellorar a súa cualificación terá que facer a proba final de maio (40% restante da nota).

4) Se o alumno/a non entrega os ditos cadernos, deberá realizar a proba final de maio, que se valorará sobre 10 (100% da nota).

5) Se o/a alumno/a, acada unha nota inferior ao 5 na convocatoria de maio, terá que presentarse á proba extraordinaria en xuño. Esta valorarase, igualmente, sobre 10.

6. Medidas de atención á diversidade

Os/as alumnos/as son diferentes no seu ritmo de traballo, estilo de aprendizaxe, coñecementos previos, experiencias etc. Todo iso sitúa o profesorado na necesidade de educar en e para a diversidade. A LOMLOE propón un currículo común, adaptado ás necesidades de cada un. Preténdese que este alumnado acade, dentro dun mesmo e único sistema educativo, os obxectivos establecidos con carácter xeral para todo o alumnado.

En función das diferentes necesidades educativas do noso alumnado, observamos diferentes niveis de atención á diversidade:

- No primeiro nivel, sitúanse as actividades de reforzo e ampliación, coas que se atende de xeito máis completo tanto ao alumnado máis retardado como ao máis adiantado. Son as máis xerais e as que cada profesor/a debe ir desenvolvendo no día a día, en función das particularidades do alumnado de cada grupo.

- No segundo nivel, están as adaptacións curriculares e metodolóxicas, para alumnado con dificultades segundo se detecten, que o profesorado afectado elaborará en colaboración co departamento de Orientación.

Algúns dos recursos que favorecen a aprendizaxe ao alumnado con máis retardo na aprendizaxe son os que, a seguir, se expresan: Recursos metodolóxicos:

- Potenciar o uso da lingua oral en situacións espontáneas e planificadas.

- Combinar períodos curtos de atención e traballo.

- Usar o reforzo social para apoiar, non só rendemento, senón o esforzo.

- Proporcionar reforzo positivo ao feito de acabar as tarefas.

- Mesturar actividades de alto e baixo interese (comezando polas menos atractivas) intercalándoas.

- Proporcionar pequenos descansos, frecuentes e regulares.

- Dividir as tarefas en etapas breves. Determinar o tempo de traballo-atención.

- Asignar menor cantidade de exercicios.

Recursos de adecuación das actividades de aprendizaxe:

- Ampliar o tempo para a realización das actividades.
- Valorar as actividades polos seus contidos e non polos erros de escritura.
- Repetir as explicacións as veces que sexa necesario.
- Respectar o ritmo de aprendizaxe.
- Para alumnos con TDAH, aplicar a máxima "menos é máis": o importante é saber facer, non a cantidade do realizado.
- Procurar que acaben o traballo cunha actividade que lles saia ben.
- Recordar as datas de entrega.
- Utilizar as actividades adecuadas ao alumnado con dificultade de aprendizaxe que figuran nas propostas didácticas dos libros de texto.
- Recursos de adecuación da avaliación.
- Ter en conta, nas probas escritas, a posible dificultade coa expresión escrita.
- Proporcionar máis tempo para realizar as probas.
- Confirmar a comprensión dos enunciados das preguntas.
- Traballar, antes das probas, con exercicios similares aos destas.
- Comprobar que se respondeu a todo antes de entregar.
- Recordar que se revise o exame antes de entregar.
- Avaliar os puntos débiles detectados no proceso ensino-aprendizaxe, especialmente identificar os mínimos esixibles non obtidos.

No que se refire ao alumnado con altas capacidades, algunhas das medidas adoptables poderían ser a impartición de contidos e adquisición de competencias de cursos superiores así como a ampliación de contidos do curso corrente

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3
ET.1 - Comprensión lectora	X	X	X
ET.2 - Expresión oral e escrita	X	X	X
ET.3 - Comunicación audiovisual	X	X	X
ET.4 - Competencia dixital	X	X	X
ET.5 - Emprendemento social e empresarial	X	X	X
ET.6 - Fomento do espírito crítico e científico	X	X	X
ET.7 - Educación emocional e en valores	X	X	X
ET.8 - Igualdade de xénero	X	X	X
ET.9 - Creatividade	X	X	X

Observacións:

Trátanse, con maior ou menor intensidade, todas os elementos transversais en todas as unidades didácticas, formando parte do día a día en lecturas, conversacións, debates, traballos ou tarefas:

- a comprensión lectora
- a expresión oral e escrita
- a comunicación audiovisual
- a competencia dixital
- o emprendemento social e empresarial
- o fomento do espírito crítico e científico
- a educación emocional e en valores
- a igualdade de xénero
- a creatividade

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Club lectura	Actividade relacionadas co fomento da lectura e a biblioteca mediante un club no que se concreta unha obra para logo poñer en común	X	X	X
Revista Marusía	Editada polo centro escrita polo alumnado	X	X	X
Encontros literarios	Visitas de autores/as ao centro.	X	X	X
Saídas culturais	A lugares de interese para complementar o visto na escola		X	X
Colaboración con outros departamentos	Para saídas, realización de actos con contido transversal a outras materias		X	X
Día das letras galegas	Celebración da data e promoción da obra do autor/a homenaxeada			X

Observacións:

Cómpre ter en conta que todas estas actividades teñen relación directa coa materia, polo que non se considerarán nin se inclúen aquí as actividades complementarias organizadas polo centro.

O departamento organizará as actividades complementarias e extraescolares que sexan axeitadas para contribuír ao desenvolvemento educativo do alumnado, baixo a supervisión da Dirección e, se for preciso, en colaboración con outros departamentos. Procuraranse realizar actividades como conferencias e charlas, saídas a museos e exposicións, viaxes culturais etc. que quedaron suspendidas os cursos pasados debido á situación sanitaria na que se atopaba a poboación por mor do Covid. Ademais, poderanse organizar saídas a exposicións temporais consideradas de interese ou tamén a algunha das bibliotecas municipais. Teranse en conta as posibles suxestións do alumnado e valorarase calquera delas que supoña un enriquecemento cultural e educativo. Tamén se valorará o comportamento á hora de programar estas actividades, que han ser un complemento do día a día na aula, pero que requirirán unha actitude positiva do alumnado para levarse a cabo.

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Adecuación da programación didáctica e da súa propia planificación ao longo do curso académico

4 Logo de realizarse a avaliación inicial e de recibir a información transmitida polo Departamento de Orientación, mantívose o seguimento personalizado de todo o alumnado ao longo do curso.
5 O alumnado foi informado detalladamente dos criterios e instrumentos de avaliación, cualificación e puntuación establecidos.
9 Existiu un seguimento continuo da programación didáctica ao longo do curso e realizáronse as modificacións e adaptacións necesarias.
12 Consegúronse adecuar as unidades didácticas á temporalización indicada e desenvolvéronse as actividades propostas de acordo á súa temporalización.
13 Mantívose a coherencia entre obxectivos, contidos, criterios de avaliación e niveis de desempeño mínimos.
14 Os procedementos, criterios e instrumentos de avaliación utilizados foron os adecuados.
21. As probas de avaliación foron corrixidas no prazo establecido, entregadas ao alumnado para analizalas e comentalas na clase.
22. Mantívose contacto regular coas familias para seren informadas de todo o proceso de ensino-aprendizaxe das filla ou fillos.
Metodoloxía empregada
6 As explicacións foron claras e amenas e as exemplificacións sinxelas e comprensibles.
15 Empregouse unha metodoloxía precisa e variada, con uso de materiais diversos.
23. Pasóuselle ao alumnado un cuestionario-enquisa a respecto da práctica docente do profesor ou profesora.
24. Fomentouse que o alumnado utilizase a lingua galega habitualmente na clase co profesor ou profesora e cos seus compañeiros e compañeiras.
Medidas de atención á diversidade
2 Respectouse o alumnado e demostrouse sensibilidade ante os seus problemas e as súas diferenzas tanto culturais, como de procedencia.
3 Atendeuse adecuadamente a diversidade do alumnado e aplicáronse os protocolos correspondentes
16. Propuxéronse e concretáronse actividades de seguimento para atender a diversidade do alumnado: NEAE, repetidores/as, ACS, reforzos.
Clima de traballo na aula
1 Propiciouse un ambiente motivador na aula.
7 Respectouse a puntualidade á hora de entrar na aula e mostrouse unha actitude entusiasta e dinámica.
20. Potenciouse a participación, o diálogo e a reflexión dentro da aula.
Coordinación co resto do equipo docente e coas familias ou as persoas titoras legais
10 Estableceuse unha comunicación fluída e constante con outros departamentos, equipos e grupos de traballo específicos (EDLG, Biblioteca, Club de Ciencia etc.).
11 Estableceuse unha comunicación continuada co alumnado imposibilitado para asistir temporalmente ao centro: atención domiciliaria, hospitalización etc., a través da aula virtual ou doutras comunicacións telemáticas.
17. Participouse no Plan lector do centro e en actividades programadas por outros grupos ou equipos docentes (EDLG, Equipo de Biblioteca etc.).
18. Asistiuse ás reunións de departamento achegando ideas, información e modificacións á PD, avaliando os resultados das avaliacións do alumnado e propondo estratexias de mellora.

Outros
8 profesorado mantívose actualizado tanto no que se refire a aspectos didácticos xerais e específicos da súa materia como no ámbito das novas tecnoloxías.
19. Analizouse a cualificación do alumnado e valoráronse as porcentaxes de alumnado que superou e non superou a materia.

Descrición:

Resulta fundamental que o profesorado posúa ferramentas e empregue procedementos útiles para avaliar o proceso do ensino e a súa práctica docente. Esta valoración efectúase, tal e como indica a normativa vixente, a través duns indicadores de logro "o profesorado avaliará tanto as aprendizaxes do alumnado como os procesos de ensino e a súa propia práctica docente, para o cal establecerá indicadores de logro nas programacións docentes".

Estes indicadores xiran arredor de tres aspectos: o referente á actitude profesional dentro da aula, ao coñecemento e á actitude a respecto do alumnado e ao cumprimento do establecido na programación didáctica. Os ditos indicadores de logro valoráranse nunha escala de 0 a 10, e os seus resultados deben ser inseridos dentro da memoria final.

Todos estes datos formarán parte da memoria final e deben terse en conta para que se poidan corrixir as deficiencias detectadas na PD do próximo curso.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

Para a elaboración da programación didáctica partiuse do seguimento das directrices establecidas pola Comisión de Coordinación Pedagóxica (CCP). Alén diso, tivéronse en conta as propostas de mellora existentes na memoria do curso anterior.

A estrutura da PD inclúe os apartados que recolle a Resolución do 26 de maio de 2022 que se expresan a seguir:

- Introdución
- Obxectivos e a súa contribución ao desenvolvemento das competencias
- Relación de unidades didácticas coa súa secuencia e temporalización, e que conteñen a parte do currículo da materia que se traballou e a relación dos instrumentos de avaliación.
- Metodoloxía, coas concrecións metodolóxicas e os materiais e recursos didácticos
- A avaliación, que refire o procedemento para a avaliación inicial, os criterios de cualificación coa indicación do mínimo de consecución para superar a materia
- Medidas de atención á diversidade
- A concreción dos elementos transversais
- As actividades complementarias
- A práctica docente, que inclúe o procedemento para avaliar o proceso de ensino e a práctica docente cos seus indicadores de logro e o procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora da propia programación didáctica

En previsión de calquera circunstancia imprevista, tipo COVID ou outras, achegaríase unha addenda coas correspondentes modificacións, no que concerne, basicamente á modificación da metodoloxía e dos indicadores de logro mínimos por se fose necesaria unha atención virtual do alumnado.

Rematado o curso, para proceder a unha avaliación, revisión e propostas de mellora da PD, débense considerar os seguintes apartados:

- A programación entregouse no prazo establecido normativamente.
- O desenvolvemento da programación didáctica foi analizado e revisado na última reunión de departamento de cada trimestre.
- Valorouse o grao de cumprimento da secuenciación e temporalización das respectivas unidades didácticas, e se o seu deseño se axustou aos distintos elementos do currículo.
- Valorouse a metodoloxía seguida e se os materiais e recursos didácticos empregados deron os resultados previstos.
- En canto á avaliación, analizouse se o deseño das probas de avaliación inicial e os mecanismos para a súa

realización foron os adecuados.

-Así mesmo, valorouse se os criterios de avaliación, tanto os establecidos para as distintas recuperacións de probas ou avaliacións como os seguidos para a avaliación final foron os axeitados.

-Revisáronse as medidas adoptadas a respecto do alumnado NEAE presente nas aulas.

-Valorouse a pertinencia dos distintos elementos transversais e o grao de cumprimento e participación en actividades complementarias.

-Analizouse se os mecanismos de información ás familias estaban dando os resultados previstos e se foron útiles e axeitados.

-Incluíuse a avaliación da práctica docente e da propia PD.

-Para a elaboración da programación didáctica partiuse do seguimento das directrices establecidas pola Comisión de Coordinación Pedagóxica (CCP). Tamén se tiveron en conta as propostas existentes na memoria do curso anterior.

Para levar a cabo esta análise e comprobación da adecuada aplicación da PD, elaboráronse os seguintes indicadores de logro, que deberán ir acompañados das correspondentes puntuacións nunha táboa de 1 a 5:

1. Consegue acadar o grao de cumprimento dos obxectivos didácticos propostos, co correspondente desenvolvemento das competencias clave.
2. A secuenciación das UD propostas foi a axeitada, así como o número delas e a súa distribución cronolóxica.
3. As concrecións metodolóxicas e os materiais e recursos didácticos utilizados axustáronse aos fins perseguidos.
4. Os criterios de avaliación foron ben aplicados.
5. Os instrumentos de avaliación foron os adecuados.
6. Os mínimos de consecución para cada criterio de avaliación estiveron ben establecidos.
7. Atendeuse debidamente a diversidade do alumnado (seguindo os protocolos de actuación correspondentes).
8. Atendéronse suficientemente os contidos transversais e as actividades complementarias.
9. A materia contribuíu aos distintos plans do centro: PLC, Plan lector, TIC, Convivencia....
10. Realizouse un seguimento regular da PD por parte do departamento.
11. Avaliouse o cumprimento da PD aplicando unha escala de 1 a 5 .
12. Establecéronse propostas para emendar as deficiencias observadas na aplicación da PD.
13. Estas propostas foron incluídas na memoria final do departamento.

Na acta da última reunión do departamento recolléranse todas as modificacións ou adaptacións feitas ao longo do curso e as propostas de mellora suxeridas. Todos estes datos incluíranse, ademais, na memoria final do departamento para seren tidos en conta na PD do próximo curso; tamén serán transmitidas e expostas, se for o caso, na primeira reunión da Comisión de Coordinación Pedagóxica.

Por último, é mester sinalar que todos os membros do departamento didáctico realizarán a necesaria actualización para poderen elaborar e facer o correspondente seguimento da PD a través da aplicación PROENS.

9. Outros apartados